

Projekt UnisVET

Delovna skupina Učna gradiva

Oktober 2010

IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO UČNIH GRADIV v prenovljenih programih srednjega strokovnega izobraževanja, na področjih ekonomija/poslovanje/uprava, frizerstvo in predšolska vzgoja

Avtor naj ima pri ustvarjanju učnega gradiva v mislih celoten razred, v katerem opazuje dijake in učitelja v njihovi interakciji z nastajajočim učnim gradivom. Pri **oblikovanju** in **vsebini** gradiva naj upošteva **namen gradiva**, ki je lahko:

- podpora poučevanju v razredu ali za samostojno učenje dijaka (»na daljavo«)
- podajanje nove učne snovi, utrjevanje znanja in ponavljanje
- uporaba neposredno v elektronski obliki (»na ekranu«) ali tiskano (»na papirju«) ipd.

Kljub temu, da projekt ne zagotavlja strokovne računalniške podpore, so zaželeni **interaktivna** e-gradiva, ki izkoriščajo možnosti IK tehnologij. Tudi pri »klasičnih« gradivih (dostopna bodo zgolj v elektronski obliki – format pdf, Power Point ipd.) zagotovite čim večjo stopnjo interaktivnosti.

Upoštevajte različne vidike učnega gradiva: didaktični, motivacijski, metodološki, oblikovni, slogovni, jezikoslovni ipd. Učno gradivo nujno nastaja dlje časa, saj potrebuje čas za zorenje, ustvarjanje in večkratno pregledovanje.

Značilnosti kakovostnega učnega gradiva

- A Zajema raznolike **motivacijske** in **didaktične** elemente ter upošteva zakonitosti učnega procesa.
- B **Zajema cilje izobraževalnega programa** in **kompetence nacionalnih poklicnih kvalifikacij** (NPK).
- C Dijaka vodi k doseganju **kompetenc**, tako **ključnih** kot tudi **poklicnospecifičnih**.
- D Poleg operativnih ciljev zajema tudi **usmerjevalne cilje** strokovnega modula.
- E Osredinjeno je na **formativne cilje** – veščine, metode, postopke, koncepte, strategije. Dijak dosega informativne cilje prek formativnih.
- F Je **problemsko** in **učno-ciljno zasnovano**. Dijaka postavlja pred izzive realnih poklicnih situacij in ga usposablja za ustvarjalno reševanje problemov. »Tradicionalna« snovna oz. vsebinsko-ciljna zasnova učnega gradiva tega ne omogoča.
- G **Izhaja iz delovnih procesov in postopkov**, iz realne in aktualne situacije iz delovnega okolja (ne iz znanstvene sistematike vede). To omogoča dijaku, da osmisli gradivo, saj učne vsebine omogočajo reševanje realnih poklicnih problemov.

- H Dijaka vodi **prek konkretnih primerov k splošnemu znanju** (induktivni pristop). Induktivni pristop naj se po potrebi prepleta z deduktivnim (od splošnega k posameznemu).
- I Dijaku omogoča **povezovati splošno, strokovno in praktično znanje v koherentno celoto, ozaveščati medsebojno povezanost** posameznih sklopov gradiva, predmetov in modulov ter celovit pregled nad področjem. (Pri tem je treba upoštevati, da so izvedbeni kurikuli šol različni.)
- J Dijaka **navaja k iskanju drugih virov znanja** ter ga **spodbuja k dejavnemu sodelovanju in ustvarjalnemu raziskovanju** (interaktivna uporaba IK tehnologij, orodij in medijev).
- K Navaja dijaka na **samostojno preverjanje in vrednotenje znanja**.
- L Zajema **vse taksonomske ravni** ciljev znanja in **različne tipe nalog** za preverjanje znanja.
- M **Prilagojeno** je **razvojni stopnji** dijaka – oblikovno in vsebinsko zanimivo, privlačno, morda tudi zabavno (ustrezna didaktična in metodološka zasnova).
- N Nudi **možnost izbire** – prilagodljivost učne situacije.
- O **Jezikovna in slogovna ustreznost** – preprosto, jasno in ne preveč zgoščeno besedilo, kratke povedi, čim manj vrinjenih stavkov, trdilna oblika, aktivni glagolski način, brez pravopisnih, izrazoslovnih, slovničnih, »tipkarskih« napak itd. Slog pisanja je privlačen, zanimiv, razgiban (lahko tudi humoren).
- P **Strokovna ustreznost** – pregledno, sistematično in nedvoumno podano, rdeča nit, pojasnila v ustreznem zaporedju, brez morebitnih strokovnih »lapsus linguae« ipd.

Druga priporočila

- Izobraževalni programi so zasnovani odprto in modularno, šole imajo različne izvedbene kurikule. Zato razdelite gradivo v manjše sklope, ki bodo pokrivali posamezne kompetence ali cilje modula oz. vsebinskega sklopa.
- Poudarek naj bo na uporabi znanja ter doseganju kompetenc. Za preverjanje formativnih ciljev je primernejša Marzanova taksonomija ciljev (kompleksno mišljenje, delo z viri, predstavljanje idej, sodelovanje v skupini in razvijanje miselnih navad), za informativne cilje Bloomova (znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza, vrednotenje).
- Pojme, procese in zakonitosti opredelite preprosto in jasno. Za določen pojem uporabljajte čim manj različnih strokovnih terminov.
- Vse enote gradiva naj imajo enotno in pregledno strukturo.
- Oblikovanje je pomemben element kakovosti učnega gradiva. Gradivo naj bo oblikovano privlačno, funkcionalno in estetsko.
- Podatki, ki se pogosto spreminjajo, in morebitna obsežnejša pojasnila za poglobljanje znanja naj bodo priloženi v posebnih datotekah ali v posebnih zavihkih.
- Upoštevajte tehnična in oblikovna priporočila (pomembno za pridobitev kataloškega zapisa, klasifikacije UDK oz. ISBN).
- Ustrežno navedite vire (standard ISO). Viri naj bodo aktualni in zanesljivi.

Obseg učnih gradiv

- Obseg učnega gradiva naj bo **sorazmeren s številom ur** modula, številom kreditnih točk oz. **z deležem ciljev oz. kompetenc** modula, ki jih učno gradivo pokriva. Upoštevajte načelo 'Manj je več'.
- Posamezno gradivo lahko obsega največ **pet** avtorskih pol.

Več o tem: Vrednotenje gradiv za delo po avtorski pogodbi: <http://www.unisvet.si/>

Več priporočil za avtorje: CPI, Center za poklicno izobraževanje, Spletna knjižnica Izvir znanja, Opomnik za avtorje učnih gradiv, http://www.izvirznanja.si/izvirznanja/datoteke/5-001_Opomnik%20za%20avtorje%20ucnih%20gradiv.pdf